

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ในปัจจุบันเน้นด้านการฝึกอบรม และให้การศึกษาด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อเตรียมคนให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และดำรงตนในสังคมอย่างมีค่า มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น สถาบันอุดมศึกษานั้น หมายรวมถึงสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ชั้นสูง หลังจากเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ดังนั้นวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาลัยครู วิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอนชั้นอนุปริญญาและระดับปริญญา จึงนับรวมเป็นสถาบันอุดมศึกษาทั้งสิ้น สถาบันอุดมศึกษาเหล่านี้จึงมีหน้าที่รับผิดชอบงานหลัก 4 ประการ

1. งานบริหารงานที่เกี่ยวกับบุคลากร การเงิน อาคารสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งแวดลอม อันจะทำให้สถาบันธำรงความเป็นแหล่งวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. งานวิชาการที่เกี่ยวกับการควบคุม ส่งเสริม จัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียน การสอน อาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ ตลอดจนการค้นคว้าวิจัยความรู้ใหม่ ทั้งบริสุทธิ์และประยุกต์ เพื่อให้สังคมได้รับประโยชน์ไพศาลจากวิชาการเหล่านั้น
3. งานนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นประชากรที่มากที่สุดกในสถาบันอุดมศึกษา เป็นทรัพยากรที่ล้ำค่าของประเทศชาติ ที่จะต้องให้ความสำคัญ และหาวิธีที่จะช่วยพัฒนาทรัพยากรให้มีความรู้ ความคิด จนก้าวไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีความงามด้วยจริยธรรม ความประพฤติและสมบูรณ์ด้วยความคิดที่ชอบธรรม กว้างขวาง และมีเหตุผล
4. งานประชาสัมพันธ์และติดต่อกับองค์กรภายนอก สถาบันอุดมศึกษานับว่าเป็นสถาบันที่สำคัญของชุมชน เป็นกลไกที่จะช่วยพัฒนาชุมชนรอบด้าน จึงจำเป็นต้องประสานงานกับองค์กรภายนอก

งานกิจการนิสิตนักศึกษา เป็นหน่วยงานที่ช่วยเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาได้ทำหน้าที่สมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย โดยรับผิดชอบในหน้าที่หลัก คือ การพัฒนานิสิตนักศึกษาในฐานะปัจเจกบุคคลและในฐานะกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม

ตลอดจนจัดการให้นักศึกษาได้ใช้ทรัพยากร ได้รับประโยชน์จากประสบการณ์ที่สถาบันอุดมศึกษา ได้จัดให้อย่างเต็มบริบูรณ์ (วัลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528:3-5)

ความหมายของงานบริการนิสิตนักศึกษา

งานบริการนิสิตนักศึกษา เป็นคำที่เรียกได้หลายประการเช่น งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา (Student Personnel Work) กิจการนักศึกษา (Student Affairs) หรือการบริการนิสิตนักศึกษา (Student Services) ล้วนแต่มีความหมายเดียวกัน

ราล์ฟ เอฟ เบอร์ดี้ (Ralph F. Birdie) ได้กล่าวถึงงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาว่า "... เป็นงานที่ประยุกต์ความรู้และหลักการทางด้านอุดมศึกษา ซึ่งรับมาจากศาสตร์วิชาการด้านสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จิตวิทยา จิตวิทยาการศึกษา และสังคมศึกษา มาใช้ในการอุดมศึกษา....." (Ralph F. Birdie 1966:131-136 อ้างถึงใน วัลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528:6)

อี จี วิลเลียมสัน (E.G. Williamson 1961:3) ได้ให้ความหมายว่างานบุคลากรนิสิตนักศึกษาเป็นโปรแกรมดำเนินงาน สำหรับนิสิตนักศึกษา และแนวความคิดเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา ที่เน้นบริการโดยทั่ว ๆ ไป ของสถาบันที่จะช่วยนิสิตนักศึกษาแก้ปัญหา เรื่อง ความเป็นคนมีเหตุผล การพัฒนาทางด้านทักษะ ความสามารถในการเรียนการอ่าน และการร่วมมือกับหมู่คณะ ซึ่งเป็นงานที่แยกจากการสอนในห้องเรียน และจัดให้แก่นิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เช่น การให้คำปรึกษา สวัสดิการนิสิตนักศึกษา แนวทางการศึกษาและอาชีพ การจัดทำงาน บริการหอพัก และที่ปรึกษา องค์การนิสิตนักศึกษา (Carter V. Good 1973:563)

ความหมายของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ได้จากสารานุกรม คือ ความรับผิดชอบอาหาร ผูกพัน กับปัจเจกนิสิตนักศึกษา สวัสดิการและพัฒนา โดยใช้เทคนิควิธีการเฉพาะอย่าง เพื่อให้สามารถจัดบริการที่สนองตอบแต่ละบุคคลได้อย่างดีที่สุด (Hopkins 1929; Looyd Jones and Smith 1954: Vol 8 P.529 อ้างถึงใน วัลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528:6)

ในอดีต งานบุคลากรหรืองานบริการนิสิตนักศึกษา จะเน้นในเรื่องของ ระเบียบวินัย การควบคุมให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ของสถาบันมากกว่าการจัดบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่นิสิตนักศึกษา แต่ในปัจจุบันเราจะเข้าใจว่างานบุคลากรนิสิตนักศึกษาคืองานที่รับผิดชอบเกี่ยว

กับชีวิตในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษา ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษามีชีวิตด้วยความสุขสบาย และเอื้อต่อการศึกษาล่าเรียน ที่จะต้องมีบุคลากรนิสิตนักศึกษารับผิดชอบงานที่ให้บริการ สวัสดิการ การปรึกษาแนะแนว งานควบคุมหรือวินัย ตลอดจนงานพัฒนานิสิตนักศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528:7)

การอุดมศึกษาและการบริการนิสิตนักศึกษา

งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา หรือการบริการนิสิตนักศึกษา เริ่มขึ้นพร้อม ๆ กับการจัดตั้งมหาวิทยาลัย หรืออาจกล่าวได้ว่า เมื่อมีการศึกษาชั้นที่ใดก็ย่อมจะมีการรวมกลุ่มผู้เรียน จะต้อง มีที่พักอาศัย อาหาร สวัสดิการ และบริการต่าง ๆ ควบคู่กันไป มหาวิทยาลัยโบโลญญาที่มีชื่อเสียง ตั้งแต่ศตวรรษที่ 9 เปิดเรียนค่านกฎหมาย วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ซึ่งมีผู้เรียนมาจากประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน รัสเซีย เป็นต้น นักศึกษาในระยะแรกยังไม่มี การรวมตัวกันเพื่อจัดการในเรื่อง การเรียน ชีวิตความเป็นอยู่ ต่อมามีการผ่นกกำลังเพื่อต่อรอง กับทางมหาวิทยาลัยในเรื่องที่พักอาศัย ร้านอาหาร ร้านค้าสิ่งของที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน กีฬา และสหนาการ โดยนิสิตนักศึกษาระยะแรกต้องทำหน้าที่บุคลากรนิสิตนักศึกษาเองด้วย จนถึง ศตวรรษที่ 12 มหาวิทยาลัยปารีสเกิดขึ้น จึงมีการจัดบริการ โดยกลุ่มอาจารย์ที่เป็นพระ ใน เรื่องที่อยู่อาศัย ควบคุมระเบียบวินัย เพื่อฝึกอบรมที่จะฝึกให้ผู้เรียนเป็นพระนักเทศน์ต่อไป (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528:57)

การศึกษาด้านบุคลากรนิสิตนักศึกษาได้แพร่หลายเจริญงอกงามในสหรัฐอเมริกา ดังที่ บาร์นา ฮอสส์ และนีเฟแคมป์ (Barnä, Haws and Knefekamp 1978:107-112) ได้กล่าวถึง บทบาทของการอุดมศึกษาต่อสังคมและจัดแบ่งประวัติศาสตร์บริการอุดมศึกษา เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะแรก การอุดมศึกษาในวิทยาลัย เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อชนกลุ่มน้อย เพื่อ เตรียมตัวเป็นหัวหน้าสังคมชนชั้นสูง เป็นระบบเจ้าขุนมูลนาย (Aristocratic Period) นักศึกษามาจากครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย คนยากจนและสตรี ไม่ได้มีโอกาสเข้าศึกษาเล่าเรียน ที่เน้นทางแพทย์ กฎหมาย และศาสนา

ระยะที่ 2 การศึกษาระดับอุดมศึกษา เปลี่ยนปรัชญาจากการตอบสนองชนกลุ่มน้อย ร่ำรวย มาเป็นคำนึงถึงความสามารถ และสิทธิทางการศึกษา พ้นจากสมัยระยะครอบครองที่ ดิน (Land Grant Period) ในราว ค.ศ.1950 นักศึกษาที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและยากจน

มีผลการเรียนดี แม้กระทั่งสตรีและทหารผ่านศึก มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนได้ ซึ่งตอบสนอง
ปรัชญาที่ว่า ความเป็นปราชญ์จะเป็นเครื่องตั้งฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาในช่วง
นี้จะเน้นหลัก 3 ประการ คือ

1. ความสามารถทางวิชาการและระบบการสอบของชาติ
2. ความสามารถในการจ่ายค่าเล่าเรียน
3. สังคมตระหนักในสิทธิของสตรีและทหารผ่านศึก

ในระยะที่ 3 ค.ศ. 1960-1970 ปรัชญาการศึกษา เปลี่ยนเป็นการศึกษาเพื่อมวลชน
(Period of Egalitarianism) อันเนื่องมาจากความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
ของคนที่มาจากชนกลุ่มต่าง ๆ มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีความสามารถในการเรียนต่ำ ต้องการ
เข้าเรียน ขอบทุนการศึกษา และมีการศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Learner) โดยมีค่านิยมปริญญางจะ
สามารถยกระดับตนเองทางอาชีพและทางสังคม รัฐจึงต้องมีการปรับปรุงขยายเพื่อรับการเปลี่ยน-
แปลงทางการจัดการอุดมศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและต่ำกว่า โดยไม่ได้เน้นความเป็นปราชญ์ แต่
คำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสมในสังคม และการติดต่อกับสัมพันธ์กับเพื่อน (A. Lawrence
Lowell 1934:32) ความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาจากอาจารย์ผู้บริหารมากขึ้น เช่น
การให้คำแนะนำในการฝึกทักษะการอ่านอย่างรวดเร็ว และเข้าใจความ การแนะนำอาชีพ
การหางานทำระหว่างเรียน ทุนเล่าเรียน ตลอดจนปัญหาส่วนตัว

การอุดมศึกษาในปัจจุบันตระหนักถึงความสำคัญของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา หรืองาน
บริการนักศึกษามากยิ่งขึ้น เห็นว่าการจัดบริการด้านต่าง ๆ เช่น โปรแกรมการสอน เพื่อตอบ
สนองความสนใจของนักศึกษา จัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเพื่อทุกคนและแต่ละคน โดยงาน
บุคลากรนิสิตจะสามารถช่วยให้นักศึกษามีประสบการณ์ พัฒนาปรับปรุงบุคลิกภาพ มีสังคมที่ค้ำชู มี
ความเข้าใจในตนเอง และการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา (Edward Joseph shoben, Jr.
1958:10)

การจัดการอุดมศึกษาของไทย ได้รับแรงกระตุ้นจากอิทธิพลของแนวความคิดจากต่าง-
ประเทศ และความต้องการข้าราชการ อันเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดสถาบันอุดมศึกษา ตั้งแต่รัชกาลที่
4 และรัชกาลที่ 5 โดยเฉพาะการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรก
ในปี พ.ศ. 2459 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2476 และมหา-
วิทยาลัยอีกหลายแห่งทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค (วิจิตร ศรีสุวาน 2518:15-25)

การขยายตัวการอุดมศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยการเพิ่มปริมาณและเปิดสถาบันทั้งของรัฐและเอกชน จนกระทั่งมหาวิทยาลัยเปิดก็ตาม เพื่อที่จะผลิตบัณฑิตที่เป็นนักวิชาการชั้นสูงสาขาต่าง ๆ แล้ว ยังคงเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน (Manpower) แต่ก็ยังมีได้ตระหนักถึงการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นคนโดยสมบูรณ์ (วิจิตร ศรีสอาด 2518 : 11-14) ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ออกกฎให้หลักสูตรปริญญาตรีทุกสาขาต้องเรียนหลักสูตรพื้นฐานการศึกษาไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต เพื่อให้บรรลุถึงการพัฒนาความเป็นคนโดยสมบูรณ์ แต่ละสถาบันจึงตระหนักถึงภาระ บทบาท ของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา หรือ การบริการนิสิตนักศึกษา ดังที่ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2523 : 26) ได้กล่าวว่า การบริการนิสิตนักศึกษาช่วยเสริมการเรียนการสอน 2 ประการ คือ

1. ช่วยให้นิสิตนักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ช่วยจัดปัญหาต่าง ๆ ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียน เช่นการจัดหาหอพัก หาทุนการศึกษา บริการด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น

2. ช่วยพัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีลักษณะเป็นผู้นำ มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม ส่งเสริมพลานามัย เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทั้งด้าน สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

ปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับการบริการนิสิตนักศึกษา

ปรัชญาและแนวคิด จะเป็นเครื่องกำหนดให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ อุดมการณ์ อุดมคติ แห่งศาสตร์นั้น การศึกษาด้านปรัชญา แนวคิดเกี่ยวกับการบริการนิสิตนักศึกษา จะเป็นพื้นฐานอันสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ หรือวัตถุประสงค์ หรือทิศทางของการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาที่กำหนดไว้ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในระยะหนึ่งได้

ในปี ค.ศ. 1937 สภาการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (The American Council on Education) ได้ตระหนักถึงงานของวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย คือการช่วยเหลือนักศึกษา ใฝ่มีการพัฒนาตนเองไปจนถึงขีดสูงสุดของความสามารถของแต่ละบุคคลในการปรับปรุงตนเอง จนถึงการใช้ชีวิตในสังคมให้ดีที่สุด

กิลเบิร์ต ซี เรน (Gilbert C. Wrenn 1951:4 อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528:56) ได้กล่าวว่า งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา มีปรัชญาที่มุ่งมั่นต่อเอกัตบุคคลที่มี

ผลกระทบต่อหลักสูตรของสถาบัน วิธีการเรียนการสอน นโยบายการบริหาร การเลือกสรร อาจารย์ การวางระเบียบนิสิตนักศึกษา โดยเน้นหลัก 3 ประการ คือ

1. ตระหนักในความแตกต่างของแต่ละบุคคลในกลุ่มนิสิตนักศึกษา และมีความเข้าใจว่า : การที่คนแต่ละคนมีบุคลิกลักษณะต่างกัน โดยมีเอกลักษณ์เฉพาะตน ไม่เป็นเรื่องผิดปกติ แต่จะต้องอาศัยคิดไว้ล่วงหน้า และวางแผนที่จะรับลักษณะแตกต่างเหล่านี้

2. นิสิตนักศึกษาแต่ละคนจะต้องได้รับการยอมรับการปฏิบัติต่อ . โดยถือว่าส่วนทั้งหมดที่มีคุณค่าต่อสังคมมหาวิทยาลัย แต่ละคนจะต้องได้รับการพัฒนาในทุก ๆ อย่าง ระหว่างที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษานั้น

3. ด้านการสอน การแนะแนว กิจกรรมนิสิตนักศึกษา และความพยายามที่จะจัดกิจกรรมวิชาการต่างๆ ของสถาบัน ควรเริ่มจากแต่ละคนที่เกิดจากความเป็นจริง มิใช่เกิดจากมหาวิทยาลัยเริ่มพัฒนาโดยคาดคะเนโดยเฉลี่ยทั่วไป ความทะยานอยาก ความสนใจ และความจำเป็นแต่ละบุคคล ควรเป็นจุดสำคัญของการพัฒนาโปรแกรมต่าง ๆ ของสถาบัน

อี จี วิลเลียมสัน (E.G. Williamson 1961:3) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบริการนิสิตนักศึกษาไว้ 5 ประการดังนี้

1. การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะต้องพยายามให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาทุกด้าน

2. การพัฒนาแต่ละด้านจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ศักยภาพ และความแตกต่างของแต่ละคน

3. การศึกษาเล่าเรียนภายในห้องเรียน ไม่เป็นการเพียงพอ การจัดบริการและสวัสดิการ และกิจกรรมทางวิชาการและสังคม การจัดอำนวยความสะดวกสบาย ที่จัดให้แก่ นิสิตนักศึกษา มีความจำเป็นและสำคัญต่อการให้การศึกษาทั้งสิ้น

4. บรรยากาศทางวิชาการและประชาธิปไตย เป็นสิ่งจำเป็น และมีคุณค่ามากกว่าการใช้อำนาจ

5. การเปลี่ยนแปลงในสังคมมนุษย์ย่อมเปลี่ยนแปลงได้ วิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้น การจัดบริการแปลกใหม่ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถสนองตอบต่อความต้องการของ นิสิตนักศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์ในปัจจุบัน

อาร์เธอร์ คัมบลิว ชิคเกอร์ริง (Arthur W. Chickering, 1969 อ้างถึงใน พรชูลี อาชวอรุง 2525:250) ได้กล่าวถึงการพัฒนาบัณฑิตศึกษานั้น ควรพัฒนาทุก ๆ ด้าน โดยเน้น ถึง 7 มิติ คือ

1. การบรรลุถึงความมีประสิทธิภาพ
2. การควบคุมอารมณ์
3. การเป็นตัวของตัวเอง
4. การสร้างภาพพจน์เอกลักษณ์เฉพาะตน
5. การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้อื่น
6. การวางวัตถุประสงค์ของตนอย่างชัดเจน
7. การพัฒนาบุรณาการ

ในปัจจุบันการบริการนิสิตนักศึกษา เน้นความสำคัญของนิสิตนักศึกษา ที่เริ่มจากความคิด เห็น ความสนใจ และความต้องการของนิสิตนักศึกษา มากกว่าจะเน้นในด้านมหาวิทยาลัยจะให้ อะไรแก่นิสิตนักศึกษา (M.E.Chandler 1973:392) การจะทำให้เกิดการเพิ่มพูนด้านการพัฒนา นิสิตนักศึกษา ควรจัดดังนี้

1. จัดสโมสร ที่จะเป็นแหล่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร ด้านกิจการนิสิต นักศึกษา และค่านอื่นให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น
2. ณาจารย์ จะต้องตระหนักถึงบทบาทของนิสิตนักศึกษา และใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาบัณฑิตศึกษา
3. การบริหารงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา จะต้องสัมพันธ์กับการบริหารงานด้านอื่น ๆ เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยดียิ่งขึ้น (T.R.Harvey 1976:90-95)

การพัฒนาบัณฑิตศึกษานั้น ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร หรือ บุคลากร กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน โดยถือเป็นที่ของ มหาวิทยาลัย ซึ่งยึดหลักว่า

1. การพัฒนาบุคคลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และสะสมกันมาของการเจริญเติบโต ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม
2. การพัฒนามักจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่คาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง ในสภาพ

แวดล้อม ที่แต่ละคนหรือกลุ่มบุคคลทำงานร่วมกัน เพื่อสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มากกว่าเพื่อตอบสนองภายหลังจากที่สิ่งนั้นได้เกิดขึ้นแล้ว

3. ควรได้มีการสอนนิสิตนักศึกษาถึงความสามารถและทักษะต่าง ๆ ที่จะช่วยให้พวกเขาเกิดความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ
4. ควรให้นิสิตมีโอกาสดำเนินปัญหา เพื่อให้มีความก้าวหน้าในการพัฒนา
5. การพัฒนาจะเป็นไปได้มากขึ้น ด้านนิสิตนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกันในอันที่จะเสริมสร้างการพัฒนาขึ้น
6. ควรให้นิสิตนักศึกษามีอิสระที่จะลองแสดงความคิดเห็น และความรู้สึก โดยไม่ต้องกลัวการโจมตีหรือการปฏิเสธความคิดเห็น
7. นิสิตนักศึกษาจะต้องเป็นผู้เริ่มต้นด้วยตนเอง ที่จะก้าวไปข้างหน้าตามขีดความสามารถของตน และจะต้องประสบความสำเร็จในแต่ละขั้นก่อน ก่อนที่จะผ่านพ้นไปตลอดกระบวนการพัฒนา
8. นิสิตนักศึกษาคควรมีโอกาสได้ค้นคว้าหาความต้องการของตนเองที่จะเกิดการพัฒนา และตัดสินใจว่าการเรียนรู้ทุกอย่างที่เขาต้องการ และทำอย่างไรจึงบรรลุความต้องการนั้น
9. นิสิตนักศึกษาคควรมีโอกาสได้สังเกต และมีการติดต่อกับผู้ที่มีพฤติกรรมที่สังคมยกย่อง และมีคุณธรรม คุณลักษณะ ตลอดจนกระบวนการที่เป็นแบบอย่างที่ดี
10. ควรให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าถึงแหล่งของกำลังคน กำลังทรัพย์ และข้อมูลที่เป็นข้อควรพิจารณา
11. การทราบผลที่เที่ยงตรงอันเกิดจากการกระทำของตนเอง เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนา
12. การเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ และลองใช้ความคิดและวิธีการใหม่ ๆ จะช่วยให้เกิดการพัฒนา
13. การเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ซับซ้อน และการนำความรู้ไปใช้ในเวลาอันควรในชีวิตจริง เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุน (Miller and Prince, 1976 อ้างถึงใน ธิธาร์ณ บุนนุษ 2525:264-265)

ในประเทศไทย ปรัชญาของการจัดงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาแต่ละสถาบัน มีแตกต่างกัน ไปทั้งรูปแบบวิธีการเรียก และชื่อที่เรียก เช่น ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา สรุปรจาก "กิจการนิสิต" พระเกี้ยว 2527:23) เขียนวัตถุประสงค์ในรูปของปณิธาน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. มุ่งจักสภาพสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และกิจการนิสิตทุกด้าน เพื่อพัฒนาวิสัยพหุพลาณามัย จิตใจ สังคม ของนิสิต
  2. มุ่งส่งเสริมความสัมพันธ์และความรับผิดชอบระหว่างอาจารย์กับนิสิต
  3. ปลุกฝังให้นิสิตมีทัศนคติที่ดี มีน้ำใจ และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
  4. เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ และปฏิบัติงานที่มีประโยชน์ตามความสนใจและความถนัด
  5. อบรมให้มีศีลธรรมจรรยาสูง คำรงคนและนำผู้อื่นให้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง รู้จักปรับวัฒนธรรม ธรรมเนียมสากล ให้เข้ากับวัฒนธรรมประเพณีของชาติ
  6. ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่น และสร้างระเบียบวินัยในตนเอง
  7. จัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนิสิตในด้านสุขภาพอนามัย บัณฑิตทุนทรัพย์และบริการอื่น ที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุข สำเร็จตามความหวัง
  8. จัดประสบการณ์ให้นิสิต ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม และบุคลิกภาพเตรียมพร้อมเพื่อเป็นศึกษิตได้อย่างเต็มภาคภูมิ
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (รายงานประจำปี 2525 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) เน้น 2 ประการ คือ ด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียน ด้านสังคม กีฬา และวัฒนธรรม และด้านบริการนักศึกษาเท่านั้น

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน นโยบายฝ่ายกิจการนิสิต ปีการศึกษา 2528-2529) กำหนดไว้เป็นรูปนโยบายดังนี้

1. ด้านกิจกรรม เน้นกิจกรรมพัฒนาตนเองหรือสุขภาพอนามัย ความสามารถในการประกอบอาชีพ การมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเตรียมบัณฑิตให้แก่ประเทศชาติ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการอุดมศึกษา

2. ประสานงานกับทุกฝ่ายเพื่อควบคุมดูแล ตรวจสอบกิจกรรมนิสิตได้ทุกลักษณะอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านสวัสดิการ เป็นการให้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้ประโยชน์ต่อนิสิตมากที่สุด

ส่วนมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้กำหนดไว้ในระเบียบการจัดสโมสรนักศึกษา 10 ข้อ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คู่มือ 2528:70-71) ดังนี้ คือ

1. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นักศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับความรู้ทางวิชาการ
3. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และเป็นประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในภายภาคหน้า
4. เพื่อเสริมสร้างและปลูกฝังขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ประจำชาติ
5. เพื่อเสริมสร้างพลานามัย พัฒนาบุคลิกภาพรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมอันดีแก่นักศึกษา
6. เพื่อฝึกฝนให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจในการประกอบกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
7. เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
8. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีงามกับสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและสังคมโดยรวม
9. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย
10. เพื่อส่งเสริมนักศึกษาให้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่ธำรงไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

การบริหารงานนิสิตนักศึกษา จึงเป็นงานที่คำนึงถึงความสนใจในบุคคลทุกด้าน (The Whole Person) ดังที่ ชาร์ล อี เจอร์มานี่ (Charles E. Germane 1941:30) ใ้ให้ ความหมายขอบเขตของ "บุคคลที่สมบูรณ์ในทุกด้าน" (The Whole Person) ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 แสดงความหมายขอบเขตของบุคคลที่สมบูรณ์ในทุกด้าน

วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของงานบริการนิสิตนักศึกษา

วัลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2525:22 อ้างจาก Robert H. Shaffer; and William D. Martinson 1966:6-11) ได้สรุปวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยจัดบรรยากาศที่พักอาศัยและมหาวิทยาลัยโดยรอบด้าน เพื่อช่วยส่งเสริมและกระตุ้นสัมฤทธิ์ผลทางด้านสติปัญญาของนิสิตนักศึกษาให้มากที่สุด
2. เพื่อช่วยจัดบริการต่าง ๆ อันจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาแต่ละคนได้พัฒนาตนเอง และเสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจจุดประสงค์ของตนเอง ในการเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ดีขึ้น

3. จัดให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตย รู้จักสิทธิ และหน้าที่ความรับผิดชอบ และเรียนรู้การทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
4. พยายามจัดบริการให้ความช่วยเหลือแก่นิสิตนักศึกษาที่มีคุณค่าแก่การให้ความช่วยเหลือจนจบการศึกษา
5. เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาและอาจารย์มีโอกาสติดต่อกับศิษย์นอกห้องเรียน เพื่อให้ได้มีโอกาสศึกษาชีวิตจริง และปรึกษาปัญหาต่าง ๆ
6. เพื่อช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนได้พัฒนาความรับผิดชอบและวินัย
7. เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศของการบ่มขวัญนิสิตนักศึกษาสูง
8. ประชาสัมพันธ์ให้บัณฑิต อาจารย์ ศิษย์เก่าและประชาชน ได้ทราบความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย

ในด้านความมุ่งหมายทั่ว ๆ ไปของงานบริการนิสิตนักศึกษา จะเกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหาร อาจารย์ นิสิตนักศึกษา พอสรุปดังนี้

1. เป็นการถ่ายทอด รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของสังคม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ สร้างความเป็นพลเมืองดี และความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นในตัวนิสิตนักศึกษา
2. กระตุ้นให้มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู อาจารย์ ผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษา
3. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานให้บริการด้านความเป็นไปแก่นิสิตนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร และบิดามารดาของนิสิตนักศึกษา
4. เพื่อพัฒนารูปแบบของความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้บริหาร อาจารย์

(Ordey R. Herron 1970:8-11)

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของงานกิจการนิสิตนักศึกษาไว้เหมือนกันทุกมหาวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับคณะกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัย และนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน เมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2521 ว่า

1. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตนักศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นิสิตนักศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในด้านวิชาการ ประสพการณ์วิชาชีพ แก่นิสิตนักศึกษา

4. เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์อัน
ดั้งเดิมของชาติ
5. เพื่อส่งเสริมพลานามัยและพัฒนาบุคลิกภาพ
6. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน
7. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย (สำเนาบันทึกข้อความ
สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทบ.0240/041 16 ก.พ. 2521)

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ก็ตระหนักในความมุ่งหมายของงานบริการนิสิต
นักศึกษาเช่นกัน โดยเน้นถึงวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการ คือ

1. เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้มีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน
2. เพื่อช่วยให้นักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านวิชาชีพชั้นสูง สติปัญญา สังคม
อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาที่ว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีและ
อาชีวศึกษาเชื่อว่า เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาที่จำเป็นในการส่งเสริม
มาตรฐานและคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย

ปัญหาของนิสิตนักศึกษากับการบริการนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษา เป็นบุคลากรที่สำคัญที่มหาวิทยาลัยจะต้องให้ความสำคัญ การจกขบริการ
นิสิตนักศึกษาที่อเพื่อมิให้นักศึกษาประสบปัญหาขณะศึกษาอยู่ในสถาบัน จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การ
ศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาจะช่วยแก้ไขได้

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528:15-21) ได้
สรุปปัญหาของนิสิตไว้ดังนี้

1. ค่านิยมการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ยอมรับว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษา และการ
ได้รับปริญญาบัตรจะช่วยให้มีโอกาสที่ดีในการประกอบอาชีพ และฐานะทางสังคม โดยมีได้ตระ-
หนักถึงความสามารถ ความเหมาะสม ความสนใจ ตลอดจนความมุ่งหมายของชีวิต
2. ความผิดหวังต่อสภาพหลังการคัดเลือก ระบบ วิธีการคัดเลือกเข้าเรียนระดับ
อุดมศึกษา เปิดโอกาสให้ได้รับคัดเลือกในอันดับรอง ๆ ที่มีได้มีความสนใจและตั้งใจโดยแท้จริง
ทำให้การเรียนเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพและล้มเหลวกลางคัน

3. ขาดจุดมุ่งหมายของชีวิต นิสิตนักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ปกติและเปิด ส่วนใหญ่ไม่อาจบอกจุดมุ่งหมายในชีวิตได้เลยว่าจะเรียนไปทำอะไร เป็นการขาดกำลังใจ และโดยเฉพาะปัญหาการว่างงานของบัณฑิตเกิดขึ้นอย่างชัดเจน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเล่าเรียนไม่ดี ไม่มีอุดมคติหรือความมุ่งหวังที่แท้จริง
  4. ขาดการแนะแนวอาชีพ เป็นปัญหาที่พบว่านิสิตนักศึกษาไม่ได้รับความช่วยเหลือในเรื่องคำแนะนำหรือข้อมูลที่จะช่วยให้การตัดสินใจถูกต้อง และเกิดประโยชน์อันแท้จริง
  5. ปัญหาการเงิน พบว่านิสิตนักศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ที่ประสบปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายอันเนื่องจากผู้ปกครองไม่มีฐานะเพียงพอ แต่นิสิตนักศึกษาสามารถผ่านการสอบคัดเลือกได้ จึงอาศัยความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา
  6. ปัญหาครอบครัว นิสิตนักศึกษาประมาณร้อยละ 10 ที่ประสบปัญหาครอบครัวไม่อบอุ่น ทำให้เกิดผลกระทบต่อพฤติกรรมและผลการเรียนอย่างยิ่ง
  7. ปัญหาสุขภาพ นิสิตนักศึกษามีปัญหาด้านสุขภาพเป็นส่วนใหญ่ อันเนื่องจากรูปร่างทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดีพอ ทำให้เกิดโรคทางกาย และเกิดความเครียดในจิตใจ เกิดความวิตกกังวล และมีผลต่อการเรียนโดยตรง
  8. ปัญหาการเรียน ระบบวิธีการเรียนในระดับอุดมศึกษา ต่างจากระดับมัธยมศึกษา ที่ต้องชวนช่วยช่วยเหลือตนเอง มากกว่าที่จะถูกปฏิบัติควบคุมโดยครูอาจารย์ในระดับมัธยมศึกษา ทำให้ผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไป
- ทรงศรี สนิธิทรัพย์ (2521 : 72-75)พบว่า ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาช้ากว่ากำหนดเวลา มีปัญหาส่วนตัวมากกว่าผู้ที่จะสำเร็จตามกำหนดเวลา ในด้านการเงิน ที่อยู่อาศัย และสภาพครอบครัว โดยส่วนรวมนิสิตชายมีปัญหาส่วนตัว มากกว่านิสิตหญิง ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้โดยการจับบริการด้านสวัสดิการที่สนองตอบปัญหาและความต้องการของนิสิตนักศึกษาโดยตรง

โอร์มสบี แอล แฮรี (Ormsby L. Harry 1960:1126-A) ได้ศึกษาการจับบริการ นิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยมิชิแกนเมืองแรมและเทคโนโลยี พบว่า นิสิตนักศึกษาต้องการความช่วยเหลือด้านที่พัก งานกิจกรรมทางสังคม การเงิน และสันติภาพ โดยเจตนาที่นิสิตนักศึกษาที่แต่งงานแล้วมีปัญหาด้านที่พัก และการเงิน มากกว่านิสิตนักศึกษาที่ยังไม่ได้แต่งงาน

ปัญหาและความต้องการของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย มีลักษณะคล้ายคลึงกันพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการปรับตัวทางการเรียน การใช้บริการห้องสมุดที่ปิดเร็วเกินไป การขาดสมาธิในการเรียน
2. ปัญหาด้านความกังวล ความเครียด อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
3. ปัญหาด้านสุขภาพ ขาดการออกกำลังกาย ขาดสถานที่และอุปกรณ์กีฬา
4. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ที่เป็นผลกระทบโดยตรง เนื่องจากฐานะทางครอบครัวไม่เพียงพอ ต้องหารายได้พิเศษระหว่างเรียน
5. ปัญหาด้านสังคม การปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศ และการปฏิบัติตนทางศาสนา (สมศักดิ์ ประจักษ์ 2506:61-62) และ (มัลลิกา จิตรสุข 2508:60-66)

งานสำคัญของโปรแกรมการบริการนิสิตนักศึกษา

งานบริการนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นภาระหน้าที่โดยตรงที่ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา จะต้องกำหนดหน้าที่ที่ขอบข่าย และประเภทของงาน เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับประโยชน์จากงานบริการนิสิตนักศึกษาได้มากที่สุด วอลเตอร์ อาร์ โททส์ (Walter R. Goetsch 1979:27) ได้จัดแบ่งขอบข่ายหรือประเภทของงานไว้ดังนี้

1. การดูแล ได้แก่บ้านพัก การดำรงชีวิตทางสังคม องค์การนิสิตนักศึกษา และการปกครอง สุขภาพและการพักผ่อน การให้คำปรึกษาทั้งทางด้านส่วนตัวและด้านอาชีพ รวมทั้งการดูแลสิ่งตีพิมพ์ของนิสิตนักศึกษา
2. การให้ความช่วยเหลือ ได้แก่การหางานให้ทำ ทุนการศึกษา เช่น ให้ยืม การหางานให้ทำเมื่อสำเร็จการศึกษา
3. ความรับผิดชอบ ได้แก่การรับนิสิตนักศึกษาเข้า การลงทะเบียน การจัดการต่าง ๆ โปรแกรมการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำเกี่ยวกับด้านการเรียน การเก็บบันทึกคะแนน สอบ และการทำงานทางวิชาการ

โปรแกรมดังกล่าวทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถจัดให้สอดคล้องกับโปรแกรมการศึกษาทั้งหมดได้ดังนี้

1. โปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการสอบคัดเลือก เข้ามหาวิทยาลัย
2. โปรแกรมในการดำเนินงาน การวินิจฉัยและการให้คำปรึกษานิสิตนักศึกษา ทั้งทางด้านเปิดคลินิกให้คำปรึกษา ทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน
3. โปรแกรมการปฐมนิเทศ ซึ่งควรจัดให้มีตลอดปีแรกของนิสิตนักศึกษา
4. การช่วยเหลือในด้านการอ่าน การพูดภาษาอังกฤษ และสาขาวิชาอื่น ๆ
5. ร่วมมือกันระหว่างโปรแกรมการเรียนและโปรแกรมบริการต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย
6. การบริการด้านอนามัยนิสิตนักศึกษาทั้งทางร่างกายและสมอง
7. โปรแกรมเกี่ยวกับการดูแลในการดำรงชีวิตด้านอาหาร และโปรแกรมสร้างเสริมต่าง ๆ
8. โปรแกรมให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน เงินยืม การหางานให้ทำแก่บัณฑิต และการติดตามผลงาน
9. โปรแกรมด้านการศาสนา
10. การเก็บข้อมูลด้านต่างๆ ของนิสิตนักศึกษา
11. การปฐมนิเทศและการให้ความช่วยเหลือแก่นิสิตนักศึกษาชาวต่างประเทศ
12. การบริการเกี่ยวกับกิจกรรมด้านทหาร (U.S.A. : The American of college for Teacher Education 1949:27)

คณะกรรมการเกี่ยวกับการบริหารเกี่ยวกับการบริการนิสิตนักศึกษา ของสภาอเมริกา (The American Council's Committee on the Administration of Student Personnel Work 1936:57) ได้กำหนดหน้าที่ของการบริการนิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้

1. การคัดเลือกสำหรับการรับนิสิตนักศึกษา เข้ามหาวิทยาลัย
2. การลงทะเบียนและการเก็บข้อมูลต่าง ๆ
3. การให้คำปรึกษา
4. การบริการด้านอนามัย
5. การบริการด้านบ้านพักและอาหาร
6. กิจกรรมนิสิตนักศึกษา
7. ทุนการศึกษา

8. การจัดหางาน
9. วินัย
10. คลินิกด้านการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง
11. บริการพิเศษอื่น ๆ เช่น การปฐมนิเทศ การให้คำปรึกษาทางด้านกิจการทหาร
โปรแกรมสำหรับนิสิตนักศึกษาต่างประเทศ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแต่งงาน กิจกรรมทาง
ศาสนาและการให้คำปรึกษา

อาสา เอส โนลส์ (Asa S. Knowles 1977:4002) ได้แบ่งหน้าที่ขอบเขต
ของการบริการนิสิตนักศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านสวัสดิการ ได้แก่การบริการด้านแนะแนว ด้านสุขภาพ ด้านเงินทุนการศึกษา
การทดสอบ การจัดหางาน และการบริการศิษย์เก่า
2. ด้านการควบคุม ได้แก่ด้านการปกครองดูแลนิสิตนักศึกษา การเก็บและรักษา
ระเบียบนิสิตนักศึกษา ความเป็นอยู่ของนิสิตนักศึกษาและหอพัก
3. ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร เกี่ยวข้องกับองค์กรของนิสิตนักศึกษา สังคม โปรแกรม
ทางวัฒนธรรม และกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
4. ด้านการสอน เป็นบริการที่เสริมทางวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้าน
ทักษะต่าง ๆ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาชาวต่างประเทศ ตลอดจนเสริมให้นิสิต
นักศึกษาสามารถเป็นผู้ช่วยสอนในการสอนทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย

วิลเลา เททส์กิน ๗ ออยุธยา (2528:75-76) ได้กล่าวถึงการบริหารนิสิตนักศึกษา
ไว้ดังนี้

1. โปรแกรมแนะแนวการศึกษาต่อ นโยบายการรับนิสิตและการคัดเลือก เช่น ทำ
ใบสมัคร ใบมอบตัว
2. โปรแกรมที่จะวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนิสิต ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการ
แนะแนวที่จะต้องใช้ในการชีวิตประจำวันควบคู่กันไป กับการแนะแนวทางด้านคลินิก
3. โปรแกรมปฐมนิเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับหลักและการทำงานที่จะสื่อสารอย่างมี
ประสิทธิภาพ
4. โปรแกรมช่วยซ่อมเสริมการอ่าน การพูดภาษา หรือวิชาการอื่นๆ ที่นิสิตนักศึกษา
ต้องการความช่วยเหลือ

5. การจัดบริการให้เฉพาะเป็นพิเศษในเรื่องของการนิเทศ การประสานงาน และการประสมประสานระหว่างกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือเสริมหลักสูตรในมหาวิทยาลัย
6. การให้บริการทางด้านสุขภาพและอนามัย จัดให้มีการแนะนำนิเทศ เพื่อจะให้นิสิตนักศึกษาที่มีสุขภาพดีทั้งทางกายและจิตใจ
7. โปรแกรมที่เหมาะสมในการจัดนิเทศ จัดที่พักอาศัย รวมทั้งการบริการด้านอาหาร โปรแกรมจำเป็นที่จะช่วยบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยทางด้านนี้ด้วย
8. โปรแกรมที่มีการจัดอย่างดีเยี่ยมในด้านการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เช่น การให้ยืมเงิน เงินทุนเล่าเรียน การลดค่าเล่าเรียน การจ้าง การหางานให้ทำเมื่อสำเร็จการศึกษา และติดตามการมีงานทำของบัณฑิต
9. จัดทำอุปกรณ์ เครื่องมือพิเศษที่จะช่วยพัฒนา และประเมินชีวิตทางศาสนา และความสนใจของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เช่น มีโบสถ์ในมหาวิทยาลัย ที่ให้นิสิตนักศึกษาไปทำพิธีหรือร่วมพิธีทางศาสนา
10. จัดระบบที่เหมาะสมที่สามารถเก็บระเบียบนิสิตได้เป็นการถาวร และรวมไปถึงการประมวลข้อมูลเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาทุกด้าน ไม่ว่าจะเกี่ยวกับชีวิตหรือความสำเร็จในงานต่าง ๆ
11. ในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง จำเป็นต้องจัดโปรแกรมพิเศษ สำหรับการปฐมนิเทศ และการแนะนำนิสิตนักศึกษาต่างชาติ

ดี บี เฮอร์เซนสัน (D.B.Hershenson 1970:35-37) ได้แบ่งภาระหลักของงานบริการนิสิตนักศึกษาไว้ 2 ประการ ภาระหน้าที่ที่กระทำต่อนิสิตนักศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ และภาระหน้าที่ของกิจการนิสิตที่กระทำต่อกระบวนการ เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนากระบวนการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ส้านัวร์ ขจรศิลป์ (2523 : 28) ได้กล่าวถึงบริการที่สถาบันศึกษาควรจัดเพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษา โดยทั่วไปบริการที่สำคัญมีดังนี้

1. สถานที่รักษาพยาบาล
2. ศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำ
3. งานทุนการศึกษา

4. งานหอพักและอาหาร
5. งานกิจกรรมนักศึกษา
6. งานทะเบียนประวัติ
7. งานวินัย
8. บริการจัดหางาน
9. บริการและสวัสดิการอื่น ๆ เช่น การจัดเรียนรักษาคืนแค้น งานไปรษณีย์
10. การปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ

พอล แอล เดรสเซล (Paul L. Dressel 1973:15-26) ได้แบ่งขอบข่ายของงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษา ตามความรับผิดชอบด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. การบริหารงานที่มีลักษณะเป็นการมอบหมาย ให้ความไว้วางใจได้แก่ การรับนิสิตนักศึกษา การเก็บทะเบียนนิสิตนักศึกษา การลงทะเบียน การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน
2. การจัดการและประสานงาน ได้แก่งานเกี่ยวกับกิจการหอพัก องค์การนิสิตนักศึกษา กิจการนิสิตนักศึกษาในด้านบันเทิง สันทนาการ ศิลปและอื่น ๆ
3. การให้ข้อสนเทศและการบำบัดแก้ไข ได้แก่การปฐมนิเทศการสอนซ่อมเสริม การให้คำปรึกษาแนะแนว การจัดสิ่งแวคล้อม เป็นต้น
4. กฎและระเบียบ ได้แก่การรวบรวมสิทธิและหน้าที่ของนิสิตนักศึกษาที่พึงปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติตามศีลธรรม และพฤติกรรมอื่น ๆ ที่มีผลเสียต่อการศึกษาและสวัสดิการโดยรวม

จากการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องงานบริการนิสิตนักศึกษา พอที่จะสรุปได้ว่า ปัญหาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยกับการบริการนิสิตนักศึกษาและงานสำคัญของโปรแกรมการบริการนิสิตนักศึกษาสรุปประเภทของการบริการได้ 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. บริการและสวัสดิการ เป็นงานที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ ดูแล เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้รับความสะดวกสบายและมีความอบอุ่น
2. การควบคุมและประวัติ เป็นงานที่เกี่ยวกับวินัย ปกครองและประเพณีของวิทยาลัย เพื่อให้ นิสิตนักศึกษายู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
3. กิจการนิสิตนักศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมงานด้านวิชาการ และชีวิต

นิสิตนักศึกษา เพื่อให้ นิสิตนักศึกษา ได้เกิดการเรียนรู้

4. หน้าที่เป็นงานที่เกี่ยวกับการสอน และการพัฒนานิสิตนักศึกษา ทางด้านวิชาการ เพื่อความเจริญงอกงามของนิสิตนักศึกษาแต่ละคนเป็นส่วนรวม

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับงานบริการนิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ได้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงควรที่จะทำความรู้จักและเข้าใจในเรื่องปรัชญา ภาระกิจหน้าที่ การบริหารงาน ขอบข่ายของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษา

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษามีความเชื่อว่า เทคโนโลยีและการอาชีวศึกษา เป็นกระบวนการศึกษาที่จำเป็นในการส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพชีวิตเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมไทย

วิทยาลัยฯ จัดการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญเชิงปฏิบัติการ ความเจนจัดทางวิชาการ และคุณสมบัติที่จำเป็นตามลักษณะอาชีพพร้อมที่จะทำงาน และสามารถ ปรับปรุงตัวเองให้ก้าวหน้าทันต่อวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี รวมทั้งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความประพฤติ ความสำนึกในจรรยาอาชีพ คุณธรรม หน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม

2. กำเนิดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา กำเนิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู ช่างที่มีคุณภาพและเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาที่ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากช่วงการพัฒนาการอาชีว-ศึกษา ซึ่งเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมและพัฒนาการ อาชีวศึกษากระจายไปทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อพัฒนากำลังคนสายอาชีพช่วยการพัฒนา ประเทศนั้น การอาชีวศึกษาสายอาชีพจำเป็นต้องมีสถาบันระดับอุดมศึกษา ทำหน้าที่ในการผลิตครู อาชีวศึกษา สนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องผลิตบัณฑิตวิชาชีพที่มีคุณภาพ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้ง เป็นการให้โอกาสในการศึกษาสูงขึ้นจากระดับที่จัดอยู่เดิมจนถึงระดับปริญญา

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีฐานะเป็นกรม

สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2518 มีหน้าที่ดังนี้

1. ผลิตรายวิชาศึกษาระดับปริญญาตรี
2. ให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพ ทั้งระดับปริญญาตรีและระดับประกาศนียบัตร
3. ทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาทางด้านวิชาชีพ และการให้บริการทางวิชาการแก่

สังคม

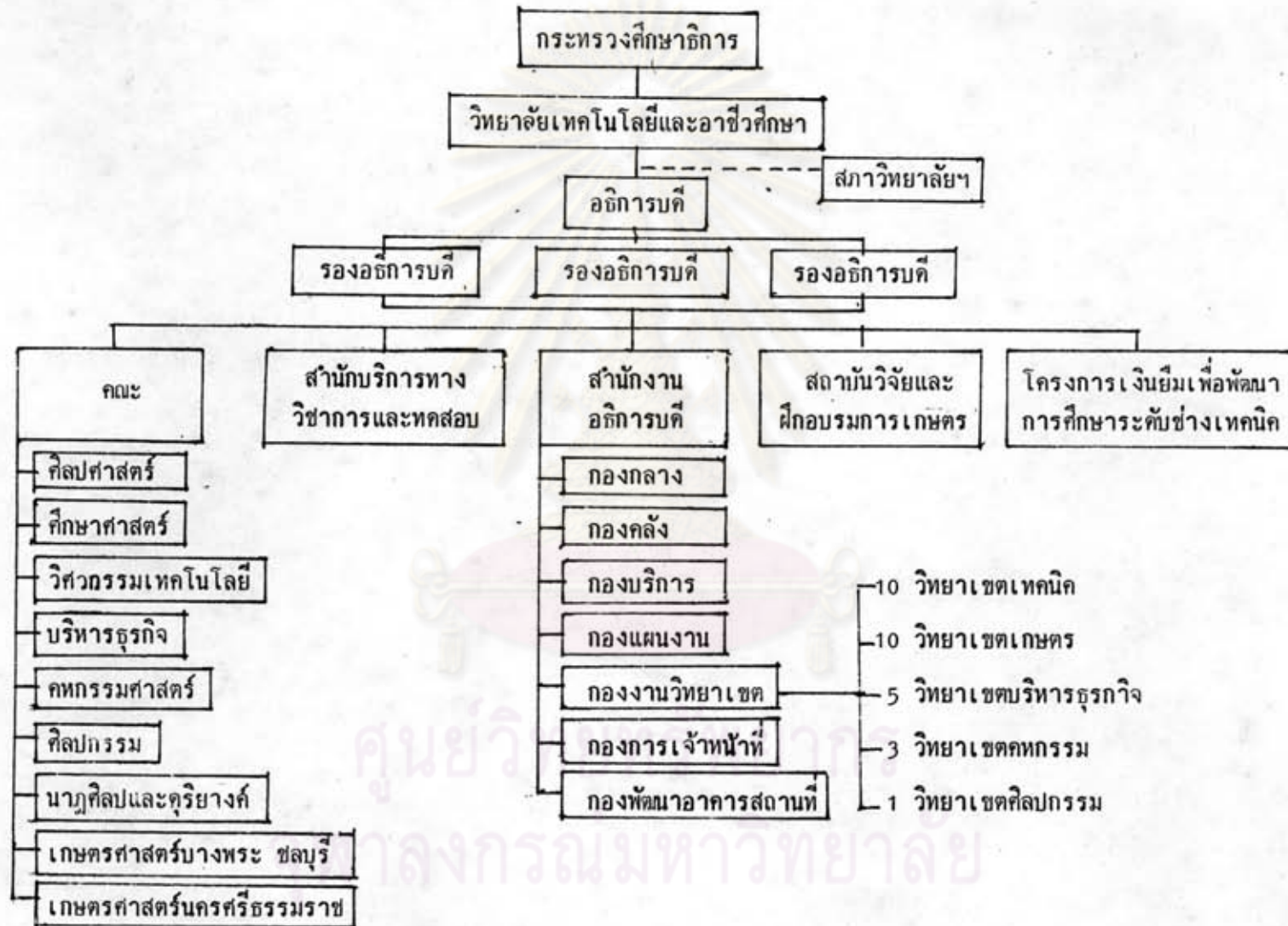
การดำเนินงานของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในระยะเริ่มต้น ประสบปัญหาอุปสรรคเป็นอันมาก ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์และบุคลากร แต่เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจเป็นไปได้ จึงได้ตราพระราชบัญญัติรับโอนสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา 28 แห่ง เปลี่ยนชื่อและจัดตั้งเป็นวิทยาเขต สังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จัดตั้งคณะและหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจทั่วไป

3. การบริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาในฐานะหัวหน้าส่วนราชการ เช่นเดียวกับอธิบดีกรมต่าง ๆ การดำเนินงานของวิทยาลัยฯ อยู่ในความควบคุมของสภาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ซึ่งมีแผนภูมิแสดงการบริหารงานในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงสายการบริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

4. การดำเนินการด้านการเรียนการสอน

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ดำเนินการด้านการเรียนการสอน ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับปริญญา มีคณะที่รับผิดชอบการเรียนการสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิศวกรรมเทคโนโลยี บริหารธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ ศิลปกรรม นาฏศิลป์และดุริยางค์ เกษตรศาสตร์ ศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ รวม 9 คณะ

2. การจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตร มีวิทยาเขตรับผิดชอบการเรียนการสอนด้านช่าง อุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรมและศิลปกรรม รวม 29 วิทยาเขต (เดิมมี 28 วิทยาเขต ได้ขยายวิทยาเขตพิตรพิมุข มหาเมฆ เพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง)

นอกจากนี้ยังมีสำนักงานอธิการบดี สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ สถาบันวิจัย และฝึกอบรมการเกษตร และโครงการเงินยืมเพื่อพัฒนาการศึกษาระดับช่างเทคนิค เป็นหน่วยบริหาร บริการ และวิจัย ที่สนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจด้วย

การจัดการศึกษาระดับปริญญา

1. คณะศึกษาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ถนนนางลิ้นจี่ เขตยานนาวา กรุงเทพฯ ฯ (บริเวณเดียวกับวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ ฯ) มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาศาสตร์ ในระดับปริญญาตรีให้แก่นักศึกษาของคณะต่าง ๆ

สาขาวิชาที่เปิดสอน

- 1) สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
- 2) สาขาวิชาบริหารการศึกษา
- 3) สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 4) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

2. คณะศิลปศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ถนนนางลิ้นจี่ เขตยานนาวา กรุงเทพฯ ฯ (บริเวณเดียวกับวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ ฯ) มีหน้าที่จัดสอนวิชาพื้นฐานให้แก่นักศึกษาของคณะอื่น ๆ และพัฒนาชุดแบบเรียนสื่อการสอนในระดับประกาศนียบัตร

วิชาพื้นฐานที่รับผิดชอบในการสอน

- 1) วิชาสายมนุษยศาสตร์
- 2) วิชาสายสังคมศาสตร์

- 3) วิชาสายภาษาศาสตร์
- 4) วิชาสายวิทยาศาสตร์
- 5) วิชาสายคณิตศาสตร์

3. คณะวิศวกรรมเทคโนโลยี ตั้งอยู่ที่ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขต
ดุสิต กรุงเทพฯ ฯ (บริเวณเดียวกับวิทยาเขตเทเวศร์) มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี
วิศวกรรมศาสตร์และครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ที่เปิดสอน

- 1) สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา
- 2) สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า - ไฟฟ้ากำลัง
- 3) สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า - อิเล็กทรอนิกส์
- 4) สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล
- 5) สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม
- 6) สาขาวิชาวิศวกรรมสิ่งทอ
- 7) สาขาวิชาวิศวกรรมเคมีสิ่งทอ - เทคโนโลยีพลาสติก

สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมที่เปิดสอน

- 1) สาขาวิชาโยธา - ก่อสร้าง
- 2) สาขาวิชาโยธา - แบบก่อสร้าง
- 3) สาขาวิชาโยธา - สำรวจ
- 4) สาขาวิชาไฟฟ้า - ไฟฟ้ากำลัง
- 5) สาขาวิชาไฟฟ้า - ไฟฟ้าสื่อสาร
- 6) สาขาวิชา เครื่องกล - เทคนิกยานยนต์
- 7) สาขาวิชาอุตสาหกรรม - เขียนแบบออกแบบการผลิต
- 8) สาขาวิชาอุตสาหกรรม - เครื่องมือกล
- 9) สาขาวิชาอุตสาหกรรม - เชื่อมและประสาน

4. คณะบริหารธุรกิจ ตั้งอยู่ที่ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตห้วยขวาง
กรุงเทพฯ ฯ (บริเวณเดียวกับวิทยาเขตจรัลพงษ์วนารด) มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี
บริหารธุรกิจ

สาขาวิชาที่เปิดสอน

- 1) สาขาวิชาธุรกิจศึกษาและสัมพันธ์
- 2) สาขาวิชาการตลาด
- 3) สาขาวิชาการจัดการ
- 4) สาขาวิชาการบัญชี
- 5) สาขาวิชาระบบสารสนเทศ

5. คณะศึกษาศาสตร์ ตั้งอยู่ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร (บริเวณเดียวกับวิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนาถ) มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาที่เปิดสอน

- 1) สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย
- 2) สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ
- 3) สาขาวิชาพัฒนาการครอบครัวและเด็ก
- 4) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษา - ผ้าและเครื่องแต่งกาย
- 5) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษา - อาหารและโภชนาการ
- 6) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษา - ศึกษาศาสตร์ทั่วไป
- 7) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษา - อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย

6. คณะศิลปกรรม ตั้งอยู่ที่ถนนตรีเพชร เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 (บริเวณเดียวกับวิทยาเขตเพาะช่าง) มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีศิลปกรรม

สาขาวิชาที่เปิดสอน

- 1) สาขาวิชาศิลปกรรม
- 2) สาขาวิชาออกแบบศิลปประยุกต์
- 3) สาขาวิชาทัศนกรรม

7. คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ ตั้งอยู่ที่ถนนราชินี กรุงเทพฯ (บริเวณเดียวกับวิทยาลัยนาฏศิลป กรมศิลปากร) มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี นาฏดุริยางค์ คีตศิลป์ศึกษา

สาขาวิชาที่เปิดสอน

- 1) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย
- 2) สาขาวิชาดุริยางค์ไทย
- 3) สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย
- 4) สาขาวิชานาฏศิลป์สากล
- 5) สาขาวิชาดุริยางค์สากล
- 6) สาขาวิชาคีตศิลป์สากล

8. คณะเกษตรศาสตร์บางพระ ตั้งอยู่ที่ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี (บริเวณเดียวกับวิทยาเขตเกษตรบางพระ) คณะเกษตรศาสตร์ มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกษตรศาสตร์

สาขาวิชาที่เปิดสอน

- 1) สาขาวิชาพืชศาสตร์
- 2) สาขาวิชาสัตวศาสตร์
- 3) สาขาวิชาเกษตรศึกษา
- 4) สาขาวิชาเกษตรกลวิธาน
- 5) สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

9. คณะเกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ที่อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกษตรศาสตร์

สาขาวิชาที่เปิดสอน

- 1) สาขาวิชาเกษตรศึกษา
- 2) สาขาวิชาพืชศาสตร์
- 3) สาขาวิชาสัตวศาสตร์

10. สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ ตั้งอยู่ที่ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๖ (บริเวณเดียวกับวิทยาเขตเทเวศร์) มีหน้าที่ให้บริการนักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขา ในเรื่องทางวิชาการและทดสอบ

การจัดแบ่งส่วนราชการ

- 1) สำนักงานเลขาธิการ
- 2) ฝ่ายรับสมัครและลงทะเบียนเรียน
- 3) ฝ่ายทดสอบและประเมินผล
- 4) ฝ่ายทะเบียนและสถิติ
- 5) ฝ่ายคอมพิวเตอร์
- 6) ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา

11. สถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตร ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (บริเวณเดียวกับวิทยาเขตเกษตรลำปาง) มีหน้าที่ทำการวิจัยและทดลองด้านเกษตรเพื่อส่งเสริมการศึกษาทางด้านเกษตรกรรม และให้บริการทางวิชาการด้านเกษตรแก่สังคม

การจัดแบ่งส่วนราชการ

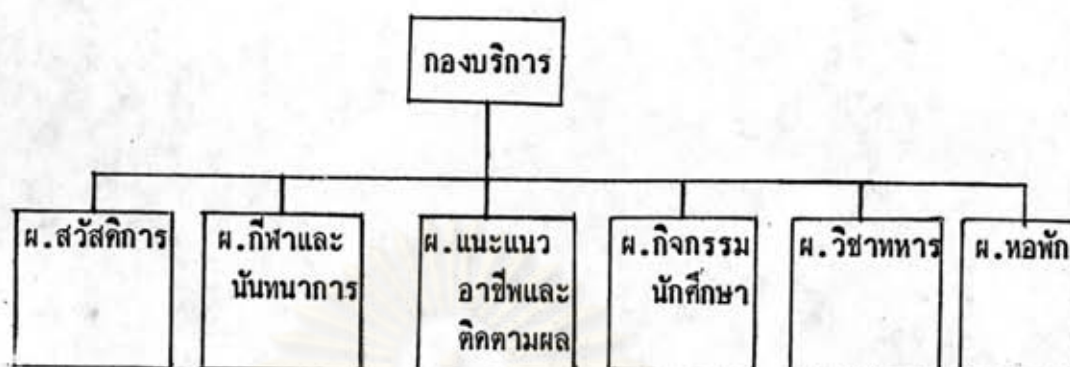
- 1) สำนักงานเลขาธิการ
- 2) ฝ่ายวิจัย
- 3) ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม
- 4) ฝ่ายพัฒนาการศึกษาเกษตร

อนึ่ง เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐในส่วนของกระจายการศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาค วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาจึงขยายการศึกษาในระดับปริญญาตรี ไปสู่วิทยาเขตที่มีความพร้อมในสาขาที่เป็นที่ต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งได้เปิดสอนระดับปริญญาตรีด้านเกษตรศาสตร์ที่ วิทยาเขตเกษตรสุรินทร์ ด้านวิศวกรรมเทคโนโลยี และบริหารธุรกิจ ที่วิทยาเขตเทคนิคภาคพายัพ เทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และที่วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2529 เป็นต้นไป

สภาพการบริการนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อการบริการ นักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ ด้านสวัสดิการและหอพัก ด้านวิชาทหาร ด้านแนะแนวอาชีพ และติดตามผล และด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนภูมิที่ 3,4 แสดงสายงานการบริหารงานกองบริการและคณะดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 แสดงการแบ่งสายการบริหารงานกองบริการ

ผ = แผนก

ที่มา คู่มือนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2530

แผนงานทั้ง 6 แผนกมีภารกิจดังนี้

1. แผนกส่วสติกการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดส่วสติกการให้แก่นักศึกษา ตลอดจนข้าราชการและลูกจ้าง
2. แผนกกีฬาและนันทนาการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลจัดการเกี่ยวกับการกีฬาของวิทยาลัย
3. แผนกแนะแนวอาชีพและติดตามผล มีหน้าที่เกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพและบริการจัดหางานให้แก่นักศึกษา รวมทั้งการติดตามผลการทำงานของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว
4. แผนกกิจกรรมนักศึกษา มีหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนนักศึกษา
5. แผนกวิชาทหาร มีหน้าที่ควบคุมดูแลการฝึกวิชาทหาร การดำเนินการขอผ่อนผันและขอยกเว้นการตรวจคัดเลือกเข้ารับราชการของนักเรียน นักศึกษา และข้าราชการ
6. แผนกหอพัก มีหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดบริการหอพักในสถานศึกษาทุกแห่ง ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน

จากแผนภูมิที่ 4 แสดงการแบ่งส่วนการบริหารในคณะต่าง ๆ ในวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จะกำหนดให้มีรองคณบดีฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิจัย และพัฒนา ฝ่ายกิจการนักศึกษา และฝ่ายวิชาการ และสำนักงานเลขานุการคณะ แต่ละคณะที่จะ แบ่งส่วนงานออกเป็นแผนกต่าง ๆ ที่รับผิดชอบงานแต่ละแผนก โดยกำหนดให้ผู้ช่วยสำนักงาน เลขานุการคณะฝ่ายต่าง ๆ คู่อรับผิดชอบงานแต่ละแผนก จากการสัมภาษณ์สุวัฒน์ ทองศรีจันทร์ และอื่น ๆ (สุวัฒน์ ทองศรีจันทร์, บุญโปร่งบัวเข้ม, ปรีชา โกสิยะพันธ์ และสุภาควง เตโชติรส) เกี่ยวกับสภาพปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับงานด้านกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและ อาชีวศึกษา โดยสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้

1. การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในงานเฉพาะ เช่น นักแนะแนว ซึ่งจะ รับผิดชอบบริการค่านแนะแนวโดยตรงในแต่ละคณะ เมื่อประสบปัญหาที่แก้ไข โดยอาศัยอาจารย์ ในคณะที่ทำหน้าที่แทน ในด้านสุขภาพอนามัย เมื่อนักศึกษาต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการ รักษาพยาบาลก็จะสามารถรับบริการเบื้องต้นจากเจ้าหน้าที่ และสามารถไปรักษาในสถาน พยาบาลของรัฐได้สะดวก ด้านอาหารนักศึกษบางคณะใช้ประโยชน์ร่วมกับวิทยาเขต เนื่องจากทั้งคณะและวิทยาเขตเป็นสายงานในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และคณะ อาศัยวิทยาเขตเป็นสถานที่จัดการศึกษา

2. ในด้านงบประมาณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดสรรงบประมาณ ทั้งงบประมาณแผ่นดินและงบเงินบำรุง การศึกษาแต่ละปีจะพบว่ามียอดเงินไม่มากพอที่จะพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของวิทยาลัย โดยเฉพาะงานด้านกิจการนักศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2530 แต่ละคณะได้รับเงินงบประมาณ เพื่อการบริหารในคณะ เช่นคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี ได้รับงบประมาณด้านวัสดุการศึกษา รวม 4,425,000 บาท คณะบริหารธุรกิจได้รับงบประมาณ 336,000 บาท เป็นต้น และ เงินบำรุงการศึกษานปี 2530 ในคณะวิศวกรรมเทคโนโลยีได้รับเงิน 430,630 บาท คณะ บริหารธุรกิจได้รับเงิน 111,100 บาท เป็นต้น เมื่อพิจารณาถึงการจัดการบริการนักศึกษาใน ด้านต่าง ๆ เช่น สวัสดิการ วิชาการ และกิจกรรมนักศึกษา จะพบว่า กิจกรรมแต่ละด้าน ไม่อาจจะทำให้เกิดผลได้ตามวัตถุประสงค์ ทางแก้ไขโดยแต่ละคณะพยายามจัดกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง เช่น ค่ายกีฬาและสหนาการ ก็จัดให้เป็นกีฬาประเภทที่เรียกว่า บัวแสด อันเป็นกิจกรรมร่วมทุกคณะ โดยทุกคณะร่วมรับผิดชอบผิดเปลี่ยนหมุนเวียนเป็นผู้ดำเนินการ

และคณะกรรมการกันทุกปี

3. การขาดแคลนด้านสถานที่เพื่องานด้าน กิจกรรมนักศึกษาของแต่ละคณะจะพบว่า ทุกคณะในเขตกรุงเทพมหานครประสบปัญหาทำนองเดียวกัน คือ ต้องอาศัยสถานที่ดำเนินการเรียนการสอนในวิทยาเขต เช่น คณะศิลปกรรม ตั้งอยู่ที่เดียวกับวิทยาเขตเพาะช่าง คณะบริหารธุรกิจ และคณะศึกษาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่เดียวกับวิทยาเขตจักรพงษ์วนารต เป็นต้น ปัญหาที่ประสบอยู่คือ ไม่มีสถานที่บริเวณสนามเพื่อกิจกรรม หรือสวัสดิการแก่นักศึกษาได้เต็มรูปแบบ อย่างไรก็ตามในปีการศึกษา 2531 จะย้ายบางคณะไปจัดการศึกษาอยู่ที่อาคารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จ.ปทุมธานี จะคลี่คลายปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้

4. ปัญหาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาแต่ละคณะ จะพบว่า นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อย อันเนื่องมาจากลักษณะวิชาชีพที่นักศึกษาจะต้องมีงานที่แต่ละสาขาวิชาในภาคปฏิบัติประกอบรายวิชา และแสดงผลงานประจำปี ทำให้ไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในคณะประการหนึ่ง และการจัดเวลาการเรียนการสอนเป็นโปรแกรมเช้า, บ่าย เช่น คณะวิศวกรรมสาขาวิศวกรรมอื่น นอกจากครุศาสตร์อุตสาหกรรมจะเริ่มเรียนประมาณ 15.00 น. เป็นต้นไป ทำให้ไม่มีโอกาสจะเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นได้สะดวก นอกจากกิจกรรมประเพณีกีฬาบัวแสด เป็นต้น

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นสถาบันที่ยกฐานะเป็นกรม มีบทบาทเทียบเท่าสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2518 ยังอยู่ในระยะการพัฒนาปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ ของวิทยาลัย โดยเฉพาะงานด้านกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้การบริการนักศึกษาได้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยความร่วมมือด้านต่าง ๆ อันจะเป็นปัจจัยสำคัญ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ เป็นต้น จะต้องได้รับการแก้ไขโดยผู้บริหารของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาต่อไป

ผลงานวิจัยในต่างประเทศ

ก. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหา ความคิดเห็น และความต้องการของนิสิตนักศึกษา

ในปี ค.ศ. 1962 เอลวิน อี. ซิมเมอร์แมน (Elvyn E. Zimmerman) อ้างใน วชิรา บัณฑิต 1963 : 34) ได้ศึกษาถึงการตระหนักถึงการบริการนิสิตนักศึกษา โดยปรับปรุงแบบสอบถามของ ลอร์รีน อี. ฟิตซ์เจอร์รัล (Laurine E. Fitzgerald) และการสัมภาษณ์แบบ Semistandardized interview พบว่า นิสิตนักศึกษาต้องการให้มีการปรับปรุงด้านกิจกรรม วิทย และบ้านพัก นิสิตนักศึกษาจำนวนมากไม่ทราบว่าบริการต่าง ๆ มีค่าสำหรับตนเอง

ในปี ค.ศ. 1961 เกลน อี. ปีเตอร์สัน (Glen E. Peterson 1961, อ้างถึงใน วชิรา บัณฑิต 1968 : 34) ได้ศึกษาถึงการตระหนักต่อการบริการนิสิตนักศึกษา ของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตนักศึกษาของวิทยาลัยในเครือของศาสนานิกาย ลูเธอรัล (The American Lutheran Church) พบว่า

1. มีความแตกต่างกันในการตระหนักเรื่องของการบริการของทั้ง 3 กลุ่ม ทั้งขอบเขตและคุณภาพ
2. กลุ่มนิสิตนักศึกษาของแต่ละวิทยาลัย ได้แสดงความต้องการให้การมีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการตัดสินใจของสถาบันที่มีผลกระทบต่อโปรแกรมการศึกษาและสังคม
3. การสื่อสารติดต่อระหว่างผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษา และอาจารย์จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง

ในปี ค.ศ. 1970 ดอน อี. เชวาเลีย (Don E. Chevalia 1970:2700-A) ได้ศึกษาสภาพการให้บริการนิสิตนักศึกษาของสถาบันที่สอนหลักสูตรระยะ 2 ปีของรัฐต่าง ๆ 11 รัฐ ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารคณะวิชาและนิสิตนักศึกษา ในแต่ละสถาบันมีความคิดเห็นตรงกันว่า บริการนิสิตนักศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการ

วิจัยรับรู้เกี่ยวกับงานบริการ. นิสิตนักศึกษาของคณาจารย์นิสิตนักศึกษา บุคลากรนิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชน มลรัฐ คาโรไลนาเหนือ ว่า ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญของการจัดบริการนิสิตนักศึกษาทุกด้าน ยกเว้นด้านอาหาร บ้านพัก นอกนั้นทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดเหมือนกัน เพียงแต่กลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ให้คะแนนความสำคัญ เรื่องการบันทึกข้อมูลสูงกว่านิสิตนักศึกษา (William Porter Emerson 1971:539-A) และจากการศึกษาของ ริชาร์ด เมอร์เรย์ วอร์ด (Richard Murray Ward 1977:3327-A) พบว่า ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาวิทยาลัยเอกชนในรัฐอลาบามา จำนวน 17 แห่ง ต่างก็เห็นสอดคล้องกันว่า งานบริการนิสิตนักศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา นอกจากนั้น รามอน บี เพนนิ่งตัน (Ramond B. Pennington 1971:5152-A) ได้ทำการศึกษาการจัดบริการนิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนของรัฐ คาโรไลนา 13 แห่ง โดยวิธีการสัมภาษณ์หัวหน้าแผนกบริการนิสิตนักศึกษาแต่ละวิทยาลัย ผลปรากฏว่า หัวหน้าแผนกมีความเห็นว่า การจัดบริการนิสิตนักศึกษาต้อง ถือเป็นหน้าที่ของแต่ละวิทยาลัย และเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของวิทยาลัย

ข. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินด้านคุณภาพของการจัดบริการนิสิตนักศึกษา

ในปี ค.ศ. 1960 ออร์มส์บี แอล แฮร์รี่ (Ormsby L. Harry 1960, อ้างใน วชิรา บัวศรี 1974:32) ได้ใช้เครื่องมือของ ลีลีย์ แพร์รอต (Lielie Parrott's study) ในการประเมินการจัดบริการเพื่อนิสิตนักศึกษาที่วิทยาลัยมิชิแกนเมืองแรม์ และเทคโนโลยีข้อสรุปดังนี้

1. นิสิตนักศึกษาและคณาจารย์มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่อง การจัดบริการเรื่องเงินทุน สภาพความเป็นอยู่และการจ้างทำงาน
2. โปรแกรมการปฐมนิเทศยังไม่เพียงพอ นิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีความเห็นแตกต่างกันจากปัญหา 11 ข้อ ที่ถามทั้งหมด นิสิตนักศึกษาเห็นว่ามีค่าแก่การช่วยเหลือ 6 ข้อคำถาม
3. บุคลากรนิสิตนักศึกษา ควรจะรู้ถึงเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับวิทยาลัยว่าเป็นเรื่องที่สำคัญของนิสิตนักศึกษา

จากการศึกษาของ รามอน บี เพนนิ่งตัน (Ramond B. Pennington 1971:5152-A) เกี่ยวกับการจัดบริการนิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนของรัฐคาโรไลนา 13 แห่งพบว่า

สภาพการจับบริการนิสิตนักศึกษาของวิทยาลัย 11 แห่งใน 13 แห่ง ยังอยู่ในมาตรฐานต่ำ บริการที่จัดกันอย่างกว้างขวางโดยทั่วไป คือการรับนิสิตนักศึกษา การประชุมพิเศษ การประสานงานบริการนิสิตนักศึกษา งานที่เกี่ยวกับความประพฤติ ระเบียบต่าง ๆ และการช่วยเหลือทางด้านการเงิน

ในปี ค.ศ. 1975 . โทมัส เอ็ดเวิร์ด ฮิวส์ (Thomas Edward Hughes 1975:734-A) ได้วิเคราะห์และประเมินผลโครงการการให้บริการนักศึกษาในวิทยาลัยตัวอย่างที่เปิดสอนหลักสูตร 2 ปี ของรัฐอลาบามา โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ คณบดี กรรมการที่ให้บริการนิสิตนักศึกษา และบุคคลที่รับผิดชอบ พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ตอบว่าผลการปฏิบัติงานให้บริการยังไม่ใช่เป็นที่พอใจ
2. โครงการบริการนักศึกษายังมีคณะกรรมการดำเนินการไม่เพียงพอ
3. ไม่เคยมีการอบรมเจ้าหน้าที่ประจำการของโครงการบริการนักศึกษา
4. นักศึกษาเกือบร้อยละ 52 บอกว่า เคยไปใช้บริการให้คำปรึกษาของวิทยาลัย
5. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และการจัดวางตัวบุคคลด้านอาชีพยังไม่มีการจัดให้เพียงพอ
6. โครงการให้บริการแก่นักศึกษาที่จัดให้แก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในคอนเย็นไม่มีขอบเขตจำกัด และสรุปสาเหตุที่ทำให้เกิดจุดบกพร่องของโครงการบริการนักศึกษา คือการขาดแคลนเงิน

ผลงานวิจัยภายในประเทศ

ก. ผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาความคิดเห็นและความต้องการของนิสิตนักศึกษา

ในปี พ.ศ. 2508 มัลลิกา จิตรสุข (2508:60-66) ได้สำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาประจำ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูอุตรธานี ปีการศึกษา 2508 จำนวน 262 คน พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาเรื่องตามลำดับความสำคัญ คือ การปรับตัวด้านการเรียนกิจกรรมทางสังคม และการพักผ่อนหย่อนใจ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองมีความกังวลใจ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย การเงินไม่ค่อยพอใช้ จึงต้องทำงานพิเศษ มีความสงสัยในการคบเพื่อนต่างเพศว่าควรจะทำให้แค่ไหนเพียงใด รู้สึกว่าตนเองห่างเหินศาสนา ต้องการคำแนะนำจากแพทย์เรื่องสุขภาพร่างกาย ออกกำลังกายไม่พอและอ่อนเพลีย

ผ่องพรรณ บัณฑิตานนท์ (2511:91-94) ได้ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม ปีการศึกษา 2510 ที่หวังจะได้รับจากบริการแนะแนวของวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามแบบสัดส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับบริการด้านสนเทศเกี่ยวกับการสร้างเสริมบุคลิกภาพ การปรับตัวทางสังคม การดำเนินชีวิตในวิทยาลัย ตลอดจนการศึกษาชั้นสูงต่อไป และการออกไปประกอบอาชีพพอประมาณ และเห็นว่าการปฐมนิเทศให้ประโยชน์มากที่สุดในด้านบริการให้คำปรึกษา ส่วนใหญ่ต้องการให้วิทยาลัยมีบริการจัดหางาน มีปัญหาในการสร้างเสริมบุคลิกภาพ การสังคมกับเพื่อน ครูอาจารย์ จนภายในครอบครัวต้องการศึกษาต่อ และทุนการศึกษามากที่สุด สรุปนักศึกษส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการบริการแนะแนวพอประมาณ

ในปี พ.ศ.2512 วันเพ็ญ ธีรสวัสดิ์ (2512:41-43) ได้ศึกษาความเห็นและความต้องการของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ว่ามีต่อบริการแนะแนวอย่างไร พบว่า นิสิตพอใจบริการที่ทักทายเป็นส่วนใหญ่ และส่วนใหญ่ยังไม่พอใจในบริการสนเทศ บริการสุขภาพอนามัย บริการให้คำปรึกษาหารือและการอบรม บริการจัดหางานและเงินทุนต่าง ๆ ในด้านกิจกรรม และนิสิตส่วนใหญ่ไม่พอใจในการจัดกิจกรรมที่คิดว่าทำให้เสียเวลาเรียน และส่วนใหญ่ได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบแบบแผนของการจัดกิจกรรมไม่ชัดเจนพอ มีส่วนน้อยที่เห็นว่าการจัดกิจกรรมที่จัดให้ประโยชน์ทางด้านสติปัญญาและการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตย

ในปี พ.ศ.2513 เฉลิมศักดิ์ สุภาผล (2513:72-73) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการอาหารกลางวันที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เพื่อทราบความเห็นของผู้ใช้บริการและผู้เกี่ยวข้อง เป็นอาจารย์ 60 คน นิสิต 140 คน คณะกรรมการอาหาร 10 คน และคนครัว 8 คน พบว่า บริการอาหารกลางวันควรได้รับการปรับปรุงเกี่ยวกับคุณค่าทางโภชนาการ สุขลักษณะ เลืออาหารให้เร็วขึ้น จัดอาหารให้สอดคล้องความต้องการ มีอาหารหลาย ๆ อย่างไม่ซ้ำกันบ่อย ๆ กวดชั้นความสะอาดของผู้เกี่ยวข้องกัอาหาร ปรับปรุงอุปกรณ์ที่ใช้ให้ดีขึ้น ขยายเวลาจำหน่ายให้มากขึ้น ป้องกันสัตว์เข้ามาในบริเวณครัว ความสะอาดของโต๊ะม้านั่ง ตลอดจนเพิ่มจำนวนโต๊ะม้านั่ง

ในปี พ.ศ.2523 เขียวลักษณ์ กัตโนภาส (2523:159) ได้ศึกษาการบริการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยภาคใต้ เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการนักศึกษา พบว่า ทั้งผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษาเห็นห้องตรงกับการจัดบริการนักศึกษา มีความสำคัญมาก

ในด้านความคุ้นเคยบริการที่อาจารย์และนักศึกษาคุ้นเคยมากที่สุด คือบริการที่พัก อาศัยและบริการอาหาร ด้านความคุ้นเคยน้อย ได้แก่กลุ่มอาจารย์มีความคุ้นเคยต่อกิจกรรมน้อยที่สุด และนักศึกษาประเภทประจำมีความคุ้นเคยต่อการบริการนิสิตนักศึกษา มากกว่าประเภทเดินเรียน (วชิรา บัณฑิต 2517:5) นิสิตนักศึกษาทุกมหาวิทยาลัยในภาคใต้ ใช้บริการอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นทะเลเบียนประวัตินั้นที่ใช้มาก และใช้มากคือบริการให้คำปรึกษาแนะแนว ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่

ข. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริการนิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ

ในปี พ.ศ. 2511 โฟศาล หวังพานิช (2511:62-64) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาว่ากิจกรรมนอกชั้นเรียนทั้งในและนอกวิทยาลัยของนิสิตประเภทใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการเรียนที่ดี และไม่ดี ของนิสิตชายและหญิง ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนของนิสิตได้แก่การเข้าร่วมชุมนุมวิชาการอ่านหนังสือพิมพ์หรือวารสารเป็นประจำ การดูภาพยนตร์ การช่วยเหลือเพื่อนเรื่องการเรียน การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี เป็นต้น ส่วนกิจกรรมที่หน่วงเหนี่ยวการเรียนได้แก่ การสอนพิเศษนอกเวลาเรียน การเงินฝืดเคือง ไม่ชอบหมวดคณิตศาสตร์และภาษา

ในปี พ.ศ. 2517 ธัชนาภรณ์ เสนาลักษณ์ (2517:70-75) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร โดยสัมภาษณ์ประชากรที่เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยครู จำนวน 13 คน พบว่า ความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมได้จากนักศึกษามากที่สุด อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญที่มีส่วนรับรู้ในการจัดกิจกรรม การขาดมนุษยสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้บริหาร ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ เวลา สถานที่

ในปี พ.ศ. 2517 ศิริ รอดบุญธรรม (2517:227-233) ได้ศึกษาการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูอาจารย์ และผู้บริหาร 144 คน และนักศึกษา 444 คน ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมนักศึกษาได้รับความร่วมมือจากครูอาจารย์ วิทยาลัย มากกว่าความร่วมมือจากนักศึกษา และการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ เช่นการแข่งขันกีฬา ยังจัดกันในระดับน้อย

สามารถ คงสะอาด (2522:159-163) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง เป็นอาจารย์ 128 คน

นักศึกษา 510 คน ศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านบรรล่วัตถุประสงค์ ด้านการดำเนินงาน ด้านความต้องการ และด้านปัญหา พบว่า ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักศึกษาคือ ความร่วมมือของนักศึกษามีน้อย และความล่าช้าในการอนุมัติเบิกจ่ายเงิน

ปี พ.ศ. 2523 ชูชีพ พุทธิประเสริฐ (2523:184) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก สรุปในด้านปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมดังนี้

1. การจัดกิจกรรมนักศึกษา ขาดงบประมาณ อุปกรณ์และสถานที่
2. อาจารย์และนักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร
3. การประเมินผลไม่เหมาะสม
4. ไม่นำผลการประเมินผลมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมนักศึกษา

ปี พ.ศ. 2527 สายพิณ ธรรมบำรุง (2527:120-121) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริการนักศึกษาในวิทยาลัยครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหาร อาจารย์ 360 คน และนักศึกษา 523 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษาเห็นว่า โดยส่วนรวมมีความสำคัญในระดับมากและปานกลาง ผู้บริหารอาจารย์เห็นว่า ประกาศะเบียนวัดผลมีความสำคัญมากที่สุดอันดับหนึ่ง แต่นักศึกษาเห็นว่า บริการจัดหางานและโครงการเสริมการสอบบรรจุ สำคัญมากที่สุดอันดับหนึ่ง

และใน ปี พ.ศ. 2528 ชีรพงศ์ ประสงค์ลาภ (2528:117) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นอาจารย์ 53 คน และนักศึกษา 390 คน พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ส่วนใหญ่มีต่อกิจกรรมนักศึกษา ในด้านลักษณะ กิจกรรมไม่แตกต่างกัน ปัญหาที่สำคัญที่สุดในการจัดกิจกรรม คือ งบประมาณ รองลงมาคือเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา อุปกรณ์และสถานที่ ตามลำดับ

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2525: 53-60) ได้ศึกษากิจกรรมนักเรียน นิสิต และนักศึกษาในประเทศไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาในส่วนที่จัดส่วนใหญ่ คือ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ รองลงมาคือกิจกรรมส่งเสริมวิชาการที่เอื้ออำนวยต่อวิชาชีพ สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมตามความเห็นของนักศึกษาได้แก่ ปัญหาการขาด

แคลงงบประมาณ ขาดอุปกรณ์ ขาดการสนับสนุน และขาดความร่วมมือจากผู้บริหารและสมาชิก
 สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า ปัญหาการเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรม คือ ปัญหาการ
 ขาดแคลงงบประมาณ กฎ ระเบียบ ของสถาบัน ไม่เอื้ออำนวยให้จัดกิจกรรม และการขาดแคลน
 บุคลากรที่มีความรู้ด้านกิจกรรมนักศึกษา ส่วนผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
 ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยี
 โพลีและอาชีวศึกษา กล่าวคือ กิจกรรมที่จัดในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ ส่วนใหญ่จัด
 กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ รองลงมากิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม
 ไทย และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วน
 ใหญ่ตรงกัน คือ ขาดแคลงงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ขาดบุคลากร และขาดการสนับสนุน

จากการศึกษาผลงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการบริหารนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย มักจะ
 ศึกษาในบางประเภทของงาน เช่น สวัสดิการ แนวโน้ม พบผลการวิจัยในลักษณะคล้ายกันในด้าน
 ความคิดเห็น ส่วนใหญ่งานวิจัยมักจะเน้นในด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยเฉพาะในวิทยาลัยครู
 วิทยาลัยอาชีวศึกษา และผลของการวิจัยพบลักษณะปัญหาที่ทำให้การดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาไม่
 ประสบผลดีตามวัตถุประสงค์ ปัญหาที่พบเป็นประเด็นใหญ่ ๆ 4 ประการ คือ

1. ผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษาให้ความสำคัญต่องานกิจกรรมนักศึกษาน้อย
2. ขาดความร่วมมือและความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมจากนักศึกษาด้วยกัน
3. งบประมาณ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรม
4. ขาดการวางแผนงานโครงการสำหรับการจัดกิจกรรมนักศึกษา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย